

Η Κυριακή των Βαΐων

schooltime.gr

Κυριακή των Βαΐων

Σύμφωνα με το χριστιανικό εορτολόγιο καθιερώθηκε να ονομάζεται **Κυριακή των Βαΐων**, ή **Κυριακή του Λαζάρου**, ή **Κυριακή Βαϊοφόρος**, η προηγούμενη Κυριακή της εορτής της Ανάστασης.

Γενικά

Από την Κυριακή των Βαΐων αρχίζει ουσιαστικά η λεγόμενη Μεγάλη Εβδομάδα ή Εβδομάδα των Παθών. Κατά την ημέρα αυτή εορτάζεται η ανάμνηση της θριαμβικής εισόδου του Ιησού Χριστού στα Ιεροσόλυμα όπου, κατά τους συγγραφείς των Ιερών Ευαγγελίων, οι Ιουδαίοι τον υποδέχθηκαν κρατώντας βάρια ή βάρια (κλάδους φοινίκων) και απλώνοντας στο έδαφος τα φορέματά τους ζητωκραύγαζαν «*Ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου*».

Εορτασμός

Κατά τους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού η εορτή της ανάμνησης αυτής τελούταν μαζί με την ανάσταση του Λαζάρου που αργότερα η δεύτερη μετατέθηκε κατά μία ημέρα πριν το λεγόμενο Σάββατο του Λαζάρου.

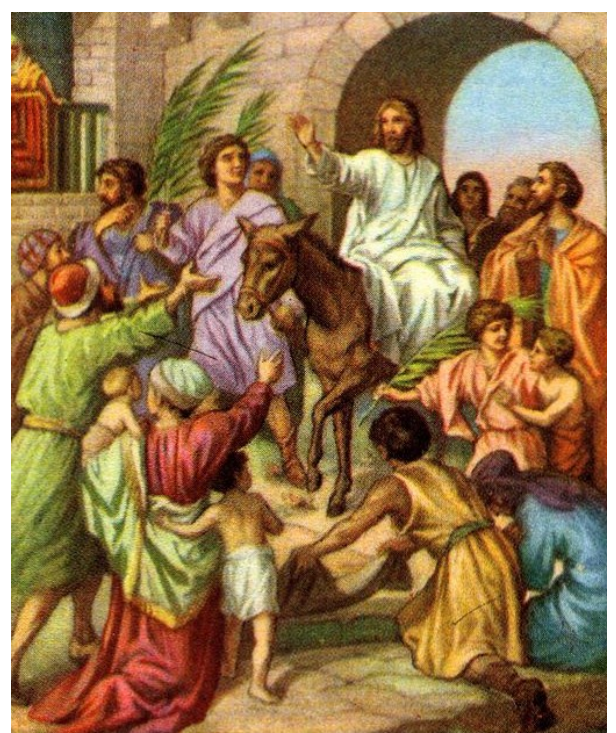
Σήμερα η Κυριακή αυτή τόσο στην Ανατολική όσο και στη Δυτική Εκκλησία θεωρείται ως αρχή των Αγίων Παθών. Παρά το χαρμόσυνο χαρακτήρα της, αρχικά η κατάλυση ψαριών, λαδιού και κρασιού την ημέρα αυτή θεωρήθηκαν ασυμβίβαστα προς την ιερότητα της Μεγάλης Εβδομάδας και της ακολουθούμενης νηστείας,(Μεγάλη Τεσσαρακοστή), προσαρμόζοντας αυτή ανάλογα.

Η παραπάνω ανάμνηση τιμάται ιδιαίτερα με εξέχουσα υμνολογία και μεγαλοπρεπή λειτουργία στο τέλος της οποίας διανέμονται βάρια που έχουν προηγουμένως ευλογηθεί κατά την ακολουθία του όρθρου.

Έθιμα αναπαράστασης

Σημειώνεται ότι στις πρώτες εκκλησίες εορταζόταν η μνήμη αυτή με αναπαράσταση του γεγονότος. Συγκεκριμένα στους Αγίους Τόπους κατά τον 4ο αιώνα ο επίσκοπος ξεκινώντας με πομπή από το Όρος των Ελαιών εισερχόταν στα Ιεροσόλυμα επί «*πώλου όνου*» περιστοιχιζόμενος από τον κλήρο ενώ οι πιστοί προπορευόταν κρατώντας κλάδους φοινίκων.

Στους δε βυζαντινούς χρόνους τελούνταν ο λεγόμενος «περίπατος του Αυτοκράτορα» όπου η πομπή ξεκινούσε από τα ανάκτορα στην οποία συμμετείχε ο αυτοκράτορας κρατώντας την εικόνα του Χριστού πλαισιωμένος από το ιερατείο όπου και κατέληγε στην Αγιά Σοφιά. Της αυτοκρατορικής αυτής πομπής προηγούνταν ο λαμπαδάριος ο οποίος έφελνε «*Εξέλθατε έθνη και θεώσασθε σήμερα τον βασιλέα των ουρανών...*».

Η είσοδος του Ιησού Χριστού στα Ιεροσόλυμα "επί πώλου όνου".

Σύμφωνα με τη μαρτυρία του Βαλσαμώνα στο τέλος της εορτής αυτής ο μεν Αυτοκράτορας διένειμε ιδιόχειρα βάρια και σταυρούς, ο δε Πατριάρχης κεριά για την Μεγάλη Εβδομάδα.

Το βυζαντινό αυτό έθιμο παρέλαβαν και τηρούσαν με ευλάβεια και οι Τσάροι της Ρωσίας τους οποίους ακολουθούσε ο κλήρος ξεκινώντας από το Κρεμλίνο και καταλήγοντας στο μητροπολιτικό ναό.

Στην Ελλάδα αντ' αυτών διατηρείται μόνο η διανομή των βαγιών από τους ιερουργούς των εκκλησιών.

Κυριακή των Βαΐων στη Μόσχα με συμμετοχή του Τσάρου Αλέξανδρου Β'.
(πίνακας του V. Greg. Schwarz, 1865).

Κατά το Μεσαίωνα στη Δυτική Εκκλησία υπήρξε ένα περίεργο έθιμο όπου μέσα στην εκκλησία περιεφέροντο όμοια του Χριστού.

Τελετουργία

Κατά την λειτουργική τελετουργία, την Κυριακή των Βαΐων τελείται η Θεία Λειτουργία του Χρυσοστόμου

Νηστεία

Αναφορικά με τη νηστεία της ημέρας αυτής υπάρχει μια διαφοροποίηση στο ζήτημα του αν καταλύεται ψάρι ή όχι. Η γνώμη του Θεόδωρου του Στουδίτη είναι ότι την Κυριακή των Βαΐων «τρώγεται ψάρι», επειδή θεωρείται Δεσποτική εορτή. Για τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη μόνο μία ημέρα της Μεγάλης Σαρακοστής τρώγεται ψάρι δηλαδή, την ημέρα του Ευαγγελισμού. Είναι χαρακτηριστική η θέση των Αποστολικών Διαταγών όταν λένε: «Μετά από αυτές (δηλαδή τις εορτές των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων), να τηρείται τη νηστεία της Τεσσαρακοστής, η οποία περιλαμβάνει ανάμνηση της ζωής του Κυρίου και της νομοθεσίας. Να κρατιέται αυτή η νηστεία πριν από το Πάσχα, αρχίζοντας από τη Δευτέρα και συμπληρούμενη την Παρασκευή. Μετά από αυτές αφού σταματήσετε τη νηστεία, να αρχίζετε την αγία εβδομάδα του Πάσχα, νηστεύοντας κατ' αυτήν όλοι με φόβο...»^[1] Είναι ενδεικτικοί οι όροι "αφού σταματήσετε τη νηστεία" και "να αρχίζετε", οι οποίες δείχνουν ότι μια νηστεία τελειώνει και μία άλλη αρχίζει. Αυτή που τελειώνει είναι η νηστεία της Μεγάλης Σαρακοστής και αυτή που αρχίζει είναι η νηστεία της Μεγάλης Εβδομάδας. Άρα η εορτή αυτή βρίσκεται ανεξάρτητα ανάμεσα σε δύο νηστείες. Η θέση της λοιπόν δίνει το δικαίωμα να ομιλούν περί καταλύσεως κατ' αυτήν την ημέρα ψαριού ή ακόμα και αυγού^[2]

Υμνολογία

Η ελληνορθόδοξη χριστιανική υμνολογία ειδικά για την Κυριακή των Βαΐων περιλαμβάνει τρία θριαμβικά αναστάσιμα απολυτικά και ένα κοντάκιο της ημέρας. Τα οποία και είναι:

1ο απολυτικό' (Ήχος α')

*Την κοινήν ανάστασιν προ του σου πάθους πιστούμενος,
εκ νεκρών ήγειρας τον Λάζαρον, Χριστέ ο Θεός
όθεν και ημείς ως οι παίδες, τα της νίκης σύμβολα φέροντες,
σοι τω νικητή του θανάτου βοώμεν. Ωσαννά εν τοις υψίστοις,
ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου*

2ο απολυτικό (Ήχος δ')

*Συσταφέντες σοι δια του βαπτίσματος, Χριστέ ο Θεός ημών
της αθανάτου ζωής ηξιώθημεν τη Αναστάσει σου
και ανυμνούντες κράζομεν: Ωσαννά εν τοις υψίστοις,
ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου.*

3ο απολυτίκιο (Ήχος πλαγιος β')

*Μετά κλάδων υμνήσαντες πρότερον
μετά ξύλων συνέλαβον ύστερον
οι αγνώμονες Χριστόν, Ιουδαίοι τον Θεόν.*

*Ημείς δε πίστει αμεταθέτω,
αεί τιμώντες ως ενεργέτην,
δια παντός βοήσωμεν αυτώ.*

*Ευλογημένος ει ο ερχόμενος
τον Αδάμ ανακαλέσασθαι.*

Κοντάκιο (αυτόμελο)*, (Ήχος πλάγιος β')

*Τω θρόνω εν ουρανώ,
τω πώλω επί της γης
εποχούμενος Χριστέ ο Θεός.*

*Των αγγέλων την αίνεσιν
και των παιδων ανύμνησιν
προσεδέξω βοώντος σοι,*

*Ευλογημένος ει ο ερχόμενος,
τον Αδάμ ανακαλέσασθαι.*

(*)*αυτόμελο* = ψάλλεται με δική του μουσικότητα, κατ' ίδιο μέλος)

Σημειώσεις

Η Κυριακή των Βαΐων στην πραγματικότητα δεν συναριθμείται στη Μεγάλη Εβδομάδα, δεδομένου ότι κατά τον χριστιανισμό πρώτη ημέρα της Εβδομάδας είναι η Δευτέρα. Καθιερώθηκε όμως να συναριθμείται λατρευτικά από το γεγονός ότι στις ορθόδοξες εκκλησίες, κατά τον εσπερινό της Κυριακής αυτής, τελείται η ακολουθία του Νυμφίου, αν και ανάγεται στον όρθρο της Μεγάλης Δευτέρας.

Παραπομπές

- [1] Διαταγές των Αγίων Αποστόλων μέσω του Κλήμεντος, στο Αποστολικοί Πατέρες-Άπαντα τα έργα, τομ1, εκδ.Το Βυζάντιον-Ελευθέριος Μερετάκης, Θεσο/ίκη, 1993, μτφρ.στη νεοελληνική .Παναγιώτη Παπαευαγγέλου, σελ.249
- [2] Μαρία Σωτηροπούλου, Οι προ των εορτών ησιτείες της Ορθοδόξου Χριστιανικής Εκκλησίας, *Θεολογία, τομ 76,τ/χ.1, (Ιαν-Ιουν 2005),σελ.262-263*

Πηγές

- "Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ηλίου" τομ.Δ', σελ.30.

Πηγές άρθρων και Συνεισφέροντες

Κυριακή των Βαίων Πηγή: <http://el.wikipedia.org/w/index.php?oldid=4011323> Συνεισφέροντες: KAKTOS, MARKELLOS, Nataly8, Sotkil, Templar52, Trikos, Wehnekoeh, Μυρμηγκάκι, 6 ανώνυμες επεξεργασίες

Πηγές Εικόνων, Άδειες και Συνεισφέροντες

Αρχείο:Jesus entering jerusalem on a donkey.jpg Πηγή: http://el.wikipedia.org/w/index.php?title=Αρχείο:Jesus_entering_jerusalem_on_a_donkey.jpg Άδεια: Public Domain
Συνεισφέροντες: Unknown publisher of Bible Card

Αρχείο:Wjatscheslaw Grigorjewitsch Schwarz 002.jpg Πηγή: http://el.wikipedia.org/w/index.php?title=Αρχείο:Wjatscheslaw_Grigorjewitsch_Schwarz_002.jpg Άδεια: Public Domain
Συνεισφέροντες: AndreasPraefcke, Berillium, Emijrp, Humus sapiens, Kaganer, Kontiger, Mogelzahn, Sfrandzi, Shakko, Testus, Wst, 1 ανώνυμες επεξεργασίες

Άδεια

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)